

Електронне урядування та ІКТ як інструменти протидії корупції у контексті світового тренду прозорості публічної служби

Сергій Шевченко, Наталія Сидоренко, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

У статті здійснено розгорнутий аналіз проблеми реалізації концепції електронного урядування та використання інструментів ІКТ для протидії корупції. Це питання розглядається в контексті світового тренду забезпечення прозорості публічної служби, що лежить в основі філософії «належного управління». Досліджено перспективи використання інформаційних та комунікаційних технологій (ІКТ) як економічно ефективних та зручних засобів забезпечення відкритості та прозорості системи публічної служби й зменшення корупції. Прозорість дій в межах системи публічної служби та публічного управління, громадська ініціатива та суспільне несприйняття корупції розглядаються як необхідна умова для побудови демократії участі, відновлення довіри громадян до уряду та, відповідно, запобігання корупції через обґрунтоване прийняття управлінських рішень, забезпечення високої точності державної інформації та її відкритості для громадськості. Визначено, що активізація використання Інтернету та ІКТ суттєво знизили витрати на збір, розповсюдження та забезпечення доступу до публічної інформації, що стало вагомим кроком на шляху викорінення корупції на базовому рівні.

Як результат використання цих інструментів, останнє десятиліття знаменувало стрімкий розвиток концепції електронного уряду для забезпечення максимального доступу до точної інформації та гарантування прозорості, підзвітності та вжиття заходів щодо уникнення корупції. Увагу сфокусовано на дослідженні інноваційного компонента публічного управління процесами протидії корупції, що полягає у модернізації способів надання інформації громадянам публічними службовцями з одного боку, та посиленні здатності громадян протистояти виклику корупції, з іншого. Таким компонентом, зокрема, все активніше стають ІКТ та діджиталізація публічних послуг, на що сфокусовано увагу авторів. Підсумовано, що активізація використання цифрових технологій у публічному управлінні та на публічній службі має на меті, окрім подолання корупції, підвищення рівня прозорості та справедливості у прийнятті управлінських рішень, дезінтермедіацію та підвищення ефективності й оптимізацію бюджетних витрат на розвиток сфери публічного управління.

Ключові слова: електронне урядування, протидія корупції, публічна служба, ІКТ, діджиталізація послуг, публічне управління, світовий досвід

E-government and ICT as instruments of corruption prevention in the context of the global trend of public service transparency

Serhii Shevchenko, Natalia Sidorenko, Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

The article provides a detailed analysis of the problem of implementing the concept of e-government and using ICT instruments of corruption prevention. That issue is considered in the context of the global trend of ensuring transparency of public service. Prospects for the use of information and communication technologies (ICT) as cost-effective and convenient tools of ensuring openness and transparency of the public service system and also the corruption reducing have been studied. Transparency of action within the public service and public administration system, public initiative and public rejection of corruption are seen as prerequisites for building participatory democracy, restoring the public trust in government and, consequently, preventing corruption through sound management decisions, ensuring high accuracy and openness of official information for the public. It has been identified that the Internet and ICT have significantly reduced the cost of collecting, disseminating and accessing information, which has been a significant step towards eradicating corruption at the grassroots level. As a result of these tools using, the last decade has demonstrated the rapid development of the concept of e-government to ensure maximum

access to information with the transparency, accountability and anti-corruption measures. The focus is put on the studying of the innovative component of anti-corruption public management, which means the modernisation of ways of the providing the information to citizens, on the one hand, and strengthen the ability of citizens to resist corruption, on the other. Such a component, in particular, is ICT and digitalising of public services, which remains the main focus of the paper. It is concluded that the intensifying of the usage of digital technologies in public administration and public service aims, in addition to overcoming corruption, is aiming the increasing of the level of transparency and fairness in decision-making, disintermediation and increasing budget expenditures efficiency.

Keywords: *e-government, anti-corruption, public service, ICT, digitalization of services, public management, international experience*

Электронное управление и ИКТ как инструменты противодействия коррупции в контексте мирового тренда прозрачности публичной службы

Сергей Шевченко, Наталья Сидоренко, Днепропетровский государственный университет внутренних дел

В статье осуществлен развернутый анализ проблемы реализации концепции электронного правительства и использования инструментов ИКТ для противодействия коррупции. Этот вопрос рассматривается в контексте мирового тренда обеспечения прозрачности публичной службы. Исследованы перспективы использования информационных и коммуникационных технологий (ИКТ) как экономически эффективных и удобных средств обеспечения открытости и прозрачности системы публичной службы и уменьшения коррупции. Прозрачность действий в рамках системы публичной службы и публичного управления, общественная инициатива и общественное неприятие коррупции рассматриваются как необходимые условия для построения демократии участия, восстановление доверия к правительству и, соответственно, предотвращения коррупции путем обоснованного принятия управленческих решений, обеспечения высокой точности государственной информации и ее открытости для общественности. Определено, что Интернет и ИКТ существенно снизили затраты на сбор, распространение и доступ к публичной информации, что стало важным шагом на пути искоренения коррупции на уровне ее возникновения. В результате использования этих инструментов, последнее десятилетие знаменовало стремительное развитие концепции электронного правительства для обеспечения максимального доступа к информации и обеспечения прозрачности, подотчетности и принятия мер по предотвращению коррупции. Внимание сфокусировано на исследовании инновационного компонента публичного управления процессами противодействия коррупции, который заключается в модернизации способов предоставления информации гражданам государственными служащими, с одной стороны, и усилении способности граждан противостоять коррупции, с другой стороны. Таким компонентом, в частности, все активнее становятся ИКТ и диджитализация публичных услуг, на чем сфокусировано внимание автора. Подведен итог, что активизация использования цифровых технологий в публичном управлении и на публичной службе ставит своей целью, помимо преодоления коррупции, повышение уровня прозрачности и справедливости в принятии решений, дезинтермедиацию и повышение эффективности и оптимизации бюджетных расходов.

Ключевые слова: *электронное управление, противодействие коррупции, публичная служба, ИКТ, диджитализация услуг, публичное управление, мировой опыт*

Постановка проблеми.

Останніми роками органи публічного управління переважної більшості країн світу наполегливо працюють над підвищенням рівня відкритості та прозорості управлінських систем. Тому сьогодні інформаційні та комунікаційні технології (ІКТ) розглядаються багатьма вченими як «економічно ефективні та зручні засоби сприяння відкритості та прозорості, а також зменшення корупції» у публічній службі (Pedrosa, Kosloski, Menezes, Iwama, Silva, & Figueiredo, 2020, p. 472). У свою чергу, у процесах суспільного розвитку глибинне проникнення корупції в систему управління все ще залишається не тільки запобіжником сталого, прогресивного розвитку держав, гальмівним фактором позитивних перетворень у цьому напрямі, але й деструктивним станом колективного суспільного усвідомлення неможливості продовження поступального розвитку націй (Крушельницька, & Матвеева, 2018).

Як вихід, електронний уряд та ініціативи, пов'язані із інтеграцією ІКТ в управлінські процеси, часто розглядаються як ефективні міжнародні практики досягнення прозорості та подолання корупції в низці країн світу. Дослідженням в цьому напрямі присвячено роботи широкого кола вітчизняних вчених, серед яких варто виділити, зокрема, М. Азаренкову, А. Буряченко, В. Дрешпака, Т. Жибер, С. Квітку, Н. Мельничук, А. Юрченко. Проте ця тематика переважно є пріоритетом західної наукової думки, представленої, зокрема, роботами таких авторів, як Е. Баркевікьюс, Дж. Бертот, Е. Браун, Дж. Граймс, П. Джагер,

Дж. Клок, Г. Кібайте, Г. Педроза, Д. Шим, що обумовлює необхідність поглиблення дослідження цієї теми на теренах України для недопущення її дезінтеграції та відриву від світової спільноти.

Актуальність цієї статті пояснюється критичною необхідністю інтеграції України у глобальний суспільний простір, де проблема впливу інформації та ІКТ, зокрема у форматі

моделей електронного уряду, на суспільне ставлення до прозорості та несприйняття корупції, постає сьогодні вкрай гостро.

Мета – дослідити та описати електронні інструменти протидії корупції у контексті світового тренду прозорості публічної служби та управління, зокрема, крізь призму використання ІКТ в електронному врядуванні.

Отримані результати. Сьогодні прозорість та право доступу до інформації розглядається як необхідна умова для побудови демократії участі, відновлення довіри до уряду та, відповідно, запобігання корупції через обґрунтоване прийняття управлінських рішень, забезпечення високої точності державної інформації та її відкритості громадськості. У цьому контексті «прозорість» розглядається у європейській практиці публічного управління як спосіб «підтримки уряду у його прагненні залишатися чесним» (Bertot, Jaeger, & Grimes, 2010).

Із точки зору міжнародної практики забезпечення прозорості дій уряду на всіх управлінських рівнях, використання ресурсів мережі Інтернет та ІКТ суттєво знизили витрати на збір, розповсюдження та забезпечення доступу до публічної інформації. Як результат використання цих інструментів, останнє десятиліття ознаменувалося стрімким розвитком концепції електронного уряду як прагнення управлінських систем щодо забезпечення максимального доступу до інформації й сприяння прозорості, підзвітності та вжиття заходів щодо уникнення корупції на державній службі.

Проте, як зазначають європейські вчені Дж. Бертот, П. Джагер та Дж. Граймс, всі зусилля, що нині спрямовуються на забезпечення відкритості та унеможливлення корупції, значною мірою «формується у культурному середовищі нації, починаючи від суспільного ставлення до цінності інформації і закінчуючи рівнем самоідентифікації громадян» як важливих учасників формування й реалізації інформаційної політики (Bertot, Jaeger, & Grimes, 2010, p. 270). У свою чергу, як помічають

Д. Шім та Е. Еом, світова практика подолання причин та витоків корупції пропонує три типи «антикорупційних стратегічних підходів», що застосовуються урядовими органами по всьому світові (Shim, & Eom, 2009, pp. 99–100):

По-перше, адміністративна реформа, що розглядається міжнародною спільнотою як комплекс підходів до вдосконалення та спрощення бюрократичних процедур. До цього типу підходів відносять також утвердження чіткої та прозорої процедури конкурсного найму та просування на державній службі, формалізовані правила поведінки, підзвітності та відповідальності державних службовців, а також корпоративну етику публічно-управлінських відносин.

По-друге, правоохоронні заходи, що передбачають покарання за вчинені корупційні діяння. У той час, як адміністративна реформа знижує можливості отримання хабарів та розповсюдження корупції, правоохоронні органи значно збільшують потенціальні витрати на боротьбу із нею, адже займаються безпосередньо викриттям злочинів. Кримінальне переслідування суб'єктів корупційних діянь стає прикладом для усіх публічних службовців, що також допомагає уточнити та посилити стандарти їх професійної діяльності.

І, нарешті, по-третє, соціальні зміни. Підхід до ініціювання соціальних змін базується на ідеї розширення політичних та інформаційних прав і можливостей громадян шляхом надання їм дозволу та відповідного інструментарію участі у ході інституційних реформ та громадянського активізму й партисипації, що є потужним інструментом стримування корупції. Змінюючи «культурні установки, які лояльно сприймають корупцію», громадяни можуть захистити себе та, врешті, суспільство від корупції, «просто не сприймаючи й не підтримуючи її» (Bertot, Jaeger, & Grimes, 2010, p. 265).

Очевидно, що інноваційний компонент публічного управління процесами протидії корупції у кожному з цих підходів полягає у модернізації способів надання інформації

громадянам та посиленні здатності громадян протистояти корупції. Таким компонентом, зокрема, все активніше стають оновлювані ІКТ та діджиталізація публічних послуг.

У цьому контексті варто розглянути, як електронне урядування та ІКТ загалом можуть використовуватися для боротьби з корупцією. Адже вплив культурного середовища сам по собі часто обумовлює соціальні зміни – це найбільший виклик у відкритості та боротьбі з корупцією через громадські та публічно-управлінські ініціативи. Однак, переважна більшість таких антикорупційних ініціатив все ще не зосереджується на питаннях, пов'язаних із вимогами до інформації (точність, якість, доступність, безпечність, відкритість). Натомість, «прозорість як антикорупційний підхід» (Bertot, Jaeger, & Grimes, 2010) довгий час була «прив'язана» до економічних стимулів. Так, чимало антикорупційних ініціатив двох останніх десятиліть було пов'язано зі сприянням економічному розвитку. Такі донори, як Світовий банк, Міжнародний валютний фонд (МВФ), Міжамериканський банк розвитку та USAID (Brown, & Cloke, 2005, p. 601), допомагаючи країнам світу у подоланні корупції, використовували два підходи, про що зазначалося в їх антикорупційних звітах. Світовий банк наголошував, що «економічні реформи повинні стати головним стовпом антикорупційної стратегії», а «дерегуляція та розширення ринків є потужними інструментами для боротьби із корупцією» (Bertot, Jaeger, & Grimes, 2010). USAID у своєму «Довіднику по боротьбі з корупцією» стверджували, що «чим більше контролюється або регулюється діяльність державних службовців, тим більше можливостей для корупції» (Bertot, Jaeger, & Grimes, 2010). Тобто історично в міжнародній практиці публічного управління основна увага приділялася роботі з економічними причинами виникнення корупції.

Питання культури та інформації, при цьому, розглядалися менше, що негативно позначилося, зокрема, на формуванні спільних культурних норм, інтегрування їх в си-

стему освіти в частині закладання основ несприйняття корупції як такої на рівні моделі індивідуальних цінностей. Відповідно, ми отримали ситуацію, за якої внутрішній опір ініціативам щодо посилення прозорості не є рідкістю. У США, де діють базові конституційні принципи відкритості уряду, ця проблема постає на рівні відмови від відкритого використання особистих даних. А в Україні все ще має місце значний опір процесам імплементації законів про прозорість та відкритість уряду, застосування концепції електронних бюджетів та електронних розрахунків.

На сьогоднішні світова практика пропонує цілу низку способів впливу суспільної культури на відкритість влади та боротьбу з корупцією: зокрема, через політичне лідерство, державний устрій та конструкцію системи публічного управління, рівень політичної та громадської активності, характер соціальної взаємодії, відкритість до прийняття правових змін. Усі вони впливають на формування культурної основи несприйняття корупції.

У свою чергу, ІКТ та цифрові ініціативи в контексті посилення рівня прозорості пропонують новий підхід до боротьби з корупцією в системі публічного управління та публічної служби. ІКТ можуть зменшити корупцію шляхом сприяння належному управлінню («smart management»), підтримки ініціатив, орієнтованих на реформи, виявлення корумпованої поведінки, зміцнення відносин між державними службовцями та громадянами, що дозволяє відстеження їх діяльності, а також моніторинг та контроль їх поведінки. Чималий внесок у боротьбу із корупцією зробили «електронні бюджети», що стали у світовій практиці невід'ємною структурною складовою частиною і продовженням е-урядування. За визначенням Н. Ю. Мельничук, «е-бюджет» – це «система організації державного управління, яка передбачає взаємодію органів державної влади між собою, з органами місцевого самоврядування і населенням, незалежно від місця їх розташування, з використанням інтегрованих інформаційних

технологій з метою підвищення ефективності формування і використання бюджетних коштів і забезпечення результативності бюджетного менеджменту в системі державного регулювання» (Мельничук, 2019, с. 98).

Загалом для того, щоб успішно запобігати корупції, необхідно забезпечити перехід від реалізації ініціативи, що використовують ІКТ для спрощення доступу до інформації, до застосування правил для формування реальної здатності відстежувати рішення та дії державних службовців. ІКТ мають у цьому великий потенціал і демонструють низку системних переваг: зокрема, через підвищення ефективності внутрішнього та зовнішнього контролю за рахунок переходу до електронного управління, діджиталізацію публічних послуг, що зменшує безпосередній контакт між їх надавачем та набувачем, реструктуризацію податкової системи щодо унеможливлення такого контакту, запуск системи електронних закупівель для унеможливлення корупційних дій чиновників та підрядників, сприяння громадському моніторингу державних витрат для публічного контролю державних витрат та швидшого виявлення й усунення марнотратних проектів (Azarenkova, Buriachenko, & Zhyber, 2020). Так, Сполучені Штати Америки запустили спеціальні сайти, що нині користуються високим попитом громадськості. Ці сайти дозволяють замовляти публічні послуги та відстежувати хід обробки і виконання приватних запитів. Наприклад, Служба громадянства та імміграції США (USCIS) завдяки програмному забезпеченню дозволяє іммігрантам відстежувати їх подання на імміграцію, тоді як Державний департамент США дозволяє особам, що очікують на видачу паспорту, відстежувати прогрес їхніх заявок. І це – лише приклад численних підходів до використання інструментів електронного уряду для сприяння прозорості дій урядових органів та зменшення корупції.

Іншим показовим прикладом є державні органи Данії, що застосовують ІКТ у складних процесах розгляду справ та аудиті якості, зокрема, під час реалізації таких поточних технічних

завдань, як сортування, фільтрування та категоризація справ за відповідними групами, а також забезпечення контролю якості їх розгляду та вирішення. Таке технологічне впровадження призвело до підвищення швидкості обробки справ, забезпечення прозорості та послідовності рішень (Bertot, Jaeger, & Grimes, 2010). А податкова служба Австралії застосувала технологію блокчейну для відстеження приватної власності публічних службовців – автомобілів, придбаних під час державної служби. З недавніх пір тут працює блокчейн-технологія перевірки історії їх покупок в автосалонах, а також постійного нагляду за власниками автомобілів. Блокчейн також використовується в Австралії у системах реєстрації земель та майна.

Це допомогло прискорити процеси роз-

гляду цих питань, зменшило можливості для шахрайства та корупції на державній службі. Як правило, ця технологія демонструє значний потенціал у вирішенні проблем, пов'язаних із контролем інформації, її доступністю, безпекою й захистом даних, а також їх конфіденційністю шляхом створення децентралізовані системи управління даними в органах публічного управління (Barsevičius, Cibaitė, Codagnone, Gineikytė, Klimavičiūtė, Liva, Matulevič, Misuraca, & Vanini, 2019).

Отже, у питаннях боротьби із корупцією електронний уряд має чимало переваг: забезпечення прозорості, співпраці, публічної участі, рівного доступу, розширення можливостей та економія найважливішого ресурсу – часу (рис. 1).



Рис. 1. Основні переваги електронного урядування щодо недопущення та протидії корупції

Дослідження, проведене Transparency International у 2020 р. за підсумками 2019 р. показує, що навіть найрозвиненіші країни світу не можуть дозволити собі бездіяти, якщо прагнуть зберегти свій «антикорупційний статус» (Mungliu-Pippidi, &

Martínez, 2018, p. 72). Чотири країни з G7 отримали нижчі оцінки, ніж у минулому році: Канада (-4), Франція (-3), Великобританія (-3) і США (-2). У Німеччині та Японії не було прогресу, в той час як Італія додала один бал (Transparency International:

Індекс сприйняття корупції за 2019 р.). Натомість, Україна втратила позиції та повернулася на рівень 2017 року, посівши 126 місце зі 180 країн (поряд з Киргизстаном, Азербайджаном та Джибуті) (рис. 2).

Україна з-поміж сусідів випереджає Росію, яка зберегла свої позиції (28 балів, 137 місце), проте поступається Польщі (58 балів, 41 місце) та Словаччині (50 балів, 59 місце). Тоді як лідери світового рейтингу несприйняття корупції суттєво не змінилися: на першому місці – Нова Зеландія та Данія, які набрали по

87 балів. Примітно, що 8 з 10 країн у першій десятці – представниці Західної та Північної Європи (Transparency International : Індекс сприйняття корупції за 2019 р.), що характеризуються високим рівнем діджиталізації управління. І навпаки, у кінці списку – країни, у яких вже тривалий час – нестабільна політична ситуація, військові конфлікти та де уряди частково контролюють територію країни й вкрай неактивно розвивають власні цифрові можливості – Сомалі (9), Південний Судан (12) і Сирія (13).

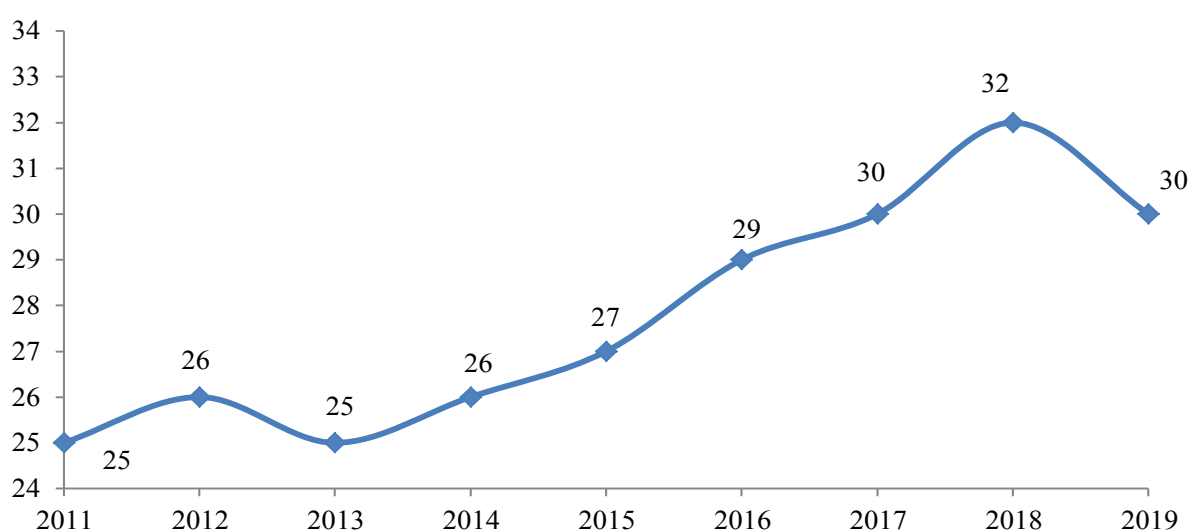


Рис. 2. Динаміка зміни індексу сприйняття корупції в Україні за 2011–2019 рр.

Підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що хоча публічні службовці, як правило, віддають перевагу наданню послуг через Інтернет (або інші ІКТ) з позиції доцільності підвищення економічної ефективності, значна кількість громадян все ще має високу потребу у використанні можливостей особистої або телефонної взаємодії з представниками управлінських органів, коли мають запитання або шукають необхідну послугу, не бажаючи розбиратися з можливостями відповідного сайту самостійно. При цьому, дослідження виявляють пряму кореляцію: «особи з вищою освітою є більш відкритими для використання онлайн-інстру-

ментів взаємодії з урядом» (Bertot, Jaeger, & Grimes, 2010), що в черговий раз актуалізує питання приділення уваги питанням цифрової освіти українців. Але слід визнати, що і пропозиція електронних послуг часто характеризується проблемами «юзабіліті» або зручності для користувача, наповненості інформацією та доступності пошуку, мови, активності технологічної інфраструктури, рівнем довіри до уряду та забезпеченням доступу до комп'ютерів та до Інтернету для широких верств населення.

Проте, сьогодні це не може вважатися запобіжником розвитку концепції електронного урядування.

У цілому, використання цифрових технологій у публічному управлінні має на меті не лише подолання корупції, а й, передусім, підвищення рівня прозорості та справедливості щонайменше у трьох аспектах: по-перше, в аспекті прозорості прийняття рішень, пов'язаних з відкриттям даних для громадськості (Юрченко, 2019, с. 98); по-друге, в аспекті цифровізації та роботизації через зменшення рівня залучення людини (дезінтермедіація) (Barcevičius, Cibaitė, Codagnone, Gineikytė, Klimavičiūtė, Liva, Matulevič, Misuraca, & Vanini, 2019); по-третє, в аспекті підвищення ефективності та оптимізації бюджетних витрат.

Висновки. Таким чином, електронне урядування у світовій практиці публічного менеджменту є одним з найдієвіших на сьогодні інструментів протидії корупції та забезпечення прозорості публічної служби, що може бути підтвержене численними успішними міжнародними практиками, серед яких слід виокремити такі спостереження.

1. Відповідно, до світової практики віднесено три типи «антикорупційних стратегічних підходів», що мають застосовуватися урядовими органами: адміністративна реформа, що розглядається як комплекс підходів до вдосконалення бюрократичних процедур; безпосередні правоохоронні заходи щодо реагування на виявлені корупційні діяння публічних службовців; ініціювання глибоких соціальних змін, що передбачають надання громадянам дозволу та відповідного інструментарію участі у ході інституційних реформ та посилення рівня громадянського активізму й партисипації, що є потужним фактором стримування корупції на базовому рівні.

2. Визначено, що інноваційний компонент публічного управління процесами подолання корупції у кожному з цих підходів

полягає у модернізації способів надання інформації громадянам та посиленні здатності громадян протистояти корупції. Таким компонентом, зокрема, усе активніше стають ІКТ та діджиталізація публічних послуг.

3. Досліджено засоби впливу суспільної культури на відкритість влади та боротьбу з корупцією: зокрема, політичне лідерство, державний устрій та конструкція системи публічного управління, рівень політичної та громадської активності, характер соціальної взаємодії, відкритість до прийняття правових змін. Усі вони впливають на формування культурної основи несприйняття корупції. У свою чергу, ІКТ та цифрові ініціативи щодо посилення рівня прозорості пропонують новий підхід до боротьби з корупцією в системі публічного управління та публічної служби. У цьому контексті ІКТ можуть зменшити корупцію шляхом сприяння належному управлінню (smart management), підтримки ініціатив, орієнтованих на реформи, виявлення корумпованої поведінки, зміцнення відносин між державними службовцями та громадянами, що дозволяє відстеження їх діяльності, а також моніторинг та контроль їх поведінки.

4. Підсумовано, що у питаннях боротьби із корупцією електронний уряд має чимало переваг: забезпечення прозорості, співпраці, публічної участі, рівного доступу, розширення можливостей та економія найважливішого ресурсу – часу. Проте, зазначено, що, хоча органи публічної влади, як правило, віддають перевагу наданню послуг через Інтернет (або інші ІКТ) з позиції доцільності підвищення економічної ефективності, потреба громадян у використанні можливостей особистої або телефонної взаємодії все ще є високою. Проте, це не може вважатися запобіжником подальшого розвитку концепції та практичного інструментарію електронного урядування в Україні.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

Крушельницька Т. А., Матвеева О. Ю. Сингулярність корупції як гальмівного чинника сталого розвитку. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2018. Вип. 4(39). С. 37–44. URL: [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2018/2018_04\(39\)/8.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2018/2018_04(39)/8.pdf).

Мельничук Н. Ю. Електронне урядування: сучасний стан та перспективи застосування у бюджетній сфері. *Гроші, фінанси і кредит*. 2019. № 5(73). С. 97–105.

Юрченко А. В. Електронне урядування – ефективний механізм запобігання політичній корупції. *Науково-теоретичний альманах «Грані»*. 2019. Т. 22, № 4. С. 83–90.

Azarenkova M., Buriachenko A., Zhyber T. Anticorruption efficacy in public procurement. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2020. № 33. URL: <http://fkd.org.ua/article/view/206412/207473>.

Bertot J. C., Jaeger P. T., Grimes J. M. Using ICTs to create a culture of transparency: E-government and social media as openness and anti-corruption tools for societies. *Government Information Quarterly*. 2010. No. 27. pp. 264 – 271.

Brown E., Cloke J. Neoliberal reform, governance and corruption in Central America: Exploring the Nicaraguan case. *Political Geography*. 2005. No. 24. pp. 601–630.

Barcevičius, E., Cibaitė, G., Codagnone, C., Gineikytė, V., Klimavičiūtė, L., Liva, G., Matulevič, L., Misuraca, G., Vanini, I. Exploring Digital Government transformation in the EU – Analysis of the state of the art and review of literature. Editor: Misuraca, G., EUR 29987 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2019.100 p.

Mungliu-Pippidi A., Martínez R. Decline of Europe. The Governance Indicators Tale : Can a Civilisation Know Its Own Institutional Decline?. *Governance Indicators* : Oxford University Press, 2018. pp. 71– 02.

Pedrosa G. V., Kosloski R. A. D., de Menezes V. G., Iwama G. Y., da Silva W. C. M. P., da C. Figueiredo R. M. A Systematic Review of Indicators for Evaluating the Effectiveness of Digital Public Services. *Information*. 2020. No. 11. P. 472.

Shim D. C., Eom T. H. Anticorruption effects of information and communication technology (ICT) and social capital. *International Review of Administrative Sciences*. 2009. No. 75. pp. 99–116.

Transparency International : Індекс сприйняття корупції за 2019 р. URL: <https://www.transparency.org/ru/press/2019-cpi-efforts-stagnate-in-g7>.

REFERENCES

Azarenkova, M., Buriachenko, A., & Zhyber, T. (2020). Anticorruption efficacy in public procurement. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, 33. Retrieved from <http://fkd.org.ua/article/view/206412/207473>.

Bertot, J. C., Jaeger, P. T., & Grimes, J. M. (2010). Using ICTs to create a culture of transparency: E-government and social media as openness and anti-corruption tools for societies. *Government Information Quarterly*, 27, 264–271.

Brown, E., & Cloke, J. (2005). Neoliberal reform, governance and corruption in Central America: Exploring the Nicaraguan case. *Political Geography*, 24, 601–630.

Barcevičius, E., Cibaitė, G., Codagnone, C., Gineikytė, V., Klimavičiūtė, L., Liva, G., Matulevič, L., Misuraca, G., & Vanini, I. (2019). Exploring Digital Government transformation in the EU – Analysis of the state of the art and review of literature. Publications Office of the European Union, Luxembourg.

Mungliu-Pippidi, A., & Martínez, R. (2018). Decline of Europe. The Governance Indicators Tale : Can a Civilisation Know Its Own Institutional Decline? (pp. 71–102). *Governance Indicators*: Oxford University Press.

Pedrosa, G. V., Kosloski, R. A. D., de Menezes, V. G., Iwama, G. Y., da Silva, W. C., & da C. Figueiredo, R. M. A. (2020). Systematic Review of Indicators for Evaluating the Effectiveness of Digital Public Service. *Information*, 11, 472.

Shim, D. C., & Eom, T. H. (2009). Anticorruption effects of information and communication technology (ICT) and social capital. *International Review of Administrative Sciences*, 75, 99–116.

Transparency International : Corruption perception index. (2019). Retrieved from <https://www.transparency.org/ru/press/2019-cpi-efforts-stagnate-in-g7>.

Krusheljnycjka, T. A., & Matvejeva, O. Ju. (2018). Synguljarnistj korupciji jak ghaljmivnogho chynnyka stalogho rozvytku [The singularity of corruption as a brake factor or sustainable development]. *Derzhavne upravlinnja ta misceve samovrjaduvannja – Public administration and local government*, 4(39), 37–44. Retrieved from [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2018/2018_04\(39\)/8.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2018/2018_04(39)/8.pdf) [in Ukrainian].

Melnychuk N. Ju. Elektronne urjaduvannja: suchasnyj stan ta perspektyvy zastosuvannja u bjudzhetnij sferi [E-government: current state and prospects of application in the budget sphere]. *Ghroshi, finansy i kredyt*, 5(73), 97–105 [in Ukrainian].

Jurchenko, A. V. (2019). Elektronne urjaduvannja – efektyvnyj mekhanizm zapobighannja politychnij korupciji [E-government is an effective mechanism for preventing political corruption]. *Scientific and theoretical almanac «Grani»*, 22(4), 83–90 [in Ukrainian].

Шевченко Сергій

Доктор наук з державного управління, професор
Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ

Email: alphabet7373@gmail.com

Shevchenko Serhii

Doctor of Public Administration, Full Prof.
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

ORCID:0000-0003-4133-8860

Сидоренко Наталія

Кандидат наук з державного управління, доцент
Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ

Email: life784n@gmail.com

Sidorenko Natalia

Ph.D. of Public Administration, Assoc. Prof.
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

ORCID:0000-0003-4622-2779

Цитування: Шевченко, С., & Сидоренко, Н. (2020). Електронне урядування та ІКТ як інструменти протидії корупції у контексті світового тренду прозорості публічної служби. *Аспекти публічного управління*, 8 (5), 72–81. doi: 10.15421/152095

Citation: Shevchenko, S., & Sidorenko, N. (2020). Elektronne urjaduvannja ta IKT yak instrumenty protydii koruptsii u konteksti svitovoho trendu prozorosti publichnoi sluzhby [E-government and ICT as instruments of corruption prevention in the context of the global trend of public service transparency]. *Public administration aspects*, 8 (5), 72–81. doi: 10.15421/152095

Стаття надійшла / Article arrived: 28.09.2020

Схвалено до друку / Accepted: 29.10.2020